

бізнесу Україна перебуває у складі країн з найнижчими показниками. Неоднорідна структура ринкового середовища, неналежний рівень прозорості ринку, рейдерство, брак розгорнутої офіційної інформації стосовно діяльності кожної окремої страхової компанії, відсутність ефективної системи державного регулювання та нагляду — ось головні чинники, які вплинули на рейтинг українського страхового ринку у баченні Світового Банку. Все це не може не відлякувати потенційних інвесторів, у той час як власних фінансових джерел для розвитку вітчизняний ринок немає.

Для подолання такого іміджу потрібна комплексна програма цілеспрямованих державних заходів щодо підтримання ринку і наведення на ньому належного порядку. Але на те має бути політична воля, і її слід проявити. Адже «в умовах глобалізації світової економіки і вільного руху капіталів вирішити завдання економічного зростання за фінансової ізоляції просто неможливо» [3, с. 25].

Список літератури

1. *Swiss Re. Leading Global Reinsurer* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://media.swissre.com/documents/WI_2010_Appendix_update_v2.pdf.
2. *Publications | Swiss Re — Leading Global Reinsurer* [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://media.swissre.com/documents/sigma5_2011_en.pdf.
3. *Федосов В.* Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: [монографія]. / В. Федосов, В. Опарін, С. Львовчкін [За наук. ред. В. Федосова]. — К.: КНЕУ, 2002. — 220 с.

УДК 336

Ю. О. Гернего,

аспірант кафедри банківських інвестицій,
ДВНЗ «Київський національний
економічний інверситет імені Вадима Гетьмана»

КОМБІНУВАННЯ ДЖЕРЕЛ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

На сучасному етапі розвитку суспільства запорукою конкурентоспроможності є рівень інноваційності, який реалізується у формі інноваційних проєктів. У разі недостатнього об'єму власних фінансових ресурсів передумовою успішного впровадження інноваційного проєкту стає кредитне забезпечення. Існує необ-

хідність дослідження специфіки взаємодії джерел залучення кредитних ресурсів.

Теоретичні аспекти фінансово-кредитного забезпечення інноваційного розвитку знайшли своє відображення у працях ряду вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: І. Алексєєва, О. Амош, Ю. Бажал, А. Гальчинського, М. Долішнього, М. Туган-Барановського, Л. Федулової. Метою нашого дослідження є обґрунтування комбінацій джерел кредитного забезпечення інноваційних проєктів: за приналежністю кредитного ресурсу (банківський і небанківський кредит); за об'єктами кредитного забезпечення проєкту (банківський кредит і лізинг-кредит); за ступенем гарантування (банківська гарантія і факторинг); за характером взаємодії учасників кредитного процесу (андеррайтинг і банківський кредит); за рівнем міжнародної інтеграції кредитних процесів (форфейтинг і торговельне фінансування).

Підхід за приналежністю кредитного ресурсу передбачає поєднання банківського та небанківського кредитного ресурсу, що вважаємо універсальною комбінацією. Залежно від розміру та масштабів інноваційного проєкту варіюють пропорції застосування зазначених кредитних ресурсів. Небанківський кредитний ресурс може бути залученим за посередництвом кредитів інноваційних агенцій, які спеціалізуються на наданні пільгових кредитів для реалізації інноваційних проєктів. Кредитні ресурси спрямовуються на науково-дослідні роботи, що мають загальногалузевий або міжгалузевий характер [1]. Максимальна частка небанківських кредитів характерна для довгострокових, великих інноваційних мегапроєктів. У разі відсутності передумов залучення традиційного банківського та небанківського кредитного ресурсу, для широкомасштабних, довгострокових інноваційних проєктів доцільно змінити характер взаємодії учасників кредитного процесу. Пропонуємо застосувати андеррайтинг, що передбачає розміщення цінних паперів їх торговцем за дорученням, від імені та за рахунок емітента [2]. Андеррайтером може бути комерційний банк, який купує цінні папери на первинному ринку з метою їх наступного перепродажу інвесторам. Підхід надає можливість застосувати альтернативні джерела залучення фінансового ресурсу, що пришвидшує реалізацію інноваційного проєкту. Розширення горизонтів інноваційного проєктування можливе за рахунок їх переходу на міжнародний рівень, оптимізація кредитного забезпечення можлива згідно підходу за рівнем міжнародної інтеграції кредитних процесів. Форфейтинг дозволяє викупити зобов'язання імпортера на користь експортера-інноватора. Торго-

вельне фінансування передбачає залучення грошових коштів зарубіжних банків організаціями, які планують оновлення основних засобів, розширення нового виробництва на базі імпортного устаткування [4]. Підхід призначений для середньострокових інноваційних мультипроектів, які потребують міжнародної підтримки. У багатьох випадках інноваційні проекти, які потребують фінансового ресурсу, не є широкомасштабними. Вважаємо доцільним скористатися підходом за об'єктами кредитного забезпечення інноваційного проекту. Під час виконання завдань швидкого промислового освоєння інновацій, що потребують придбання обладнання, унікальної техніки застосовують лізинг інновацій як форму фінансування проектів [3]. Підхід визначаємо ефективним для середніх інноваційних моно проектів. Застосування лізингу передбачає закупівлю техніки, промислового обладнання, проте для вузькоспеціалізованих дрібних монопроектів часто не вистачає фінансових ресурсів для закупівлі інноваційної сировини. Обираємо підхід за ступенем гарантування, згідно з яким банк виступає гарантом повернення боргу за інноваційним проектом, зберігається можливість відступу постачальником фактору грошової вимоги до боржника. Підхід вважаємо ефективним для простих інноваційних проектів з достатньо низьким рівнем ризику.

Підсумовуючи сформовані підходи, обґрунтовано багатогранність процесів кредитування, що дозволяє оптимізувати поєднання джерел кредитного забезпечення для прояву специфічних характеристик кожного інноваційного проекту (рис. 1).

Джерела кредитного забезпечення		Інноваційний проект								
		Монопроект			Мультипроект			Мегапроект		
		Д	С	К	Д	С	К	Д	С	К
Банківський кредит	Кредити інноваційних агенцій									
	Андеррайтинг									
	Лізинг-кредит									
Банківська гарантія	Факторинг									
Торговельне фінансування	Форфейтинг									

Рис. 1. Матриця «джерела кредитного забезпечення — інноваційний проект»

Д — довгостроковий, С — середньостроковий, К — короткостроковий

Різноманітність джерел кредитного забезпечення інноваційного проекту ускладнює процес їх вибору на практиці, що вказує на доцільність подальшого розвитку досліджень зазначених аспектів питання.

Список літератури

1. *Скляренко О.* Роль інноваційного фонду у фінансуванні інноваційних проєктів (західний досвід) / О. Скляренко // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://iee.org.ua/files/alushta/43-sklyarenko-rol_inn_fondu.pdf
2. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 № 3480-IV // [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України. — Режим доступу до документа : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=3480-15>
3. *Бадзим О. С.* Лізинг комерційної нерухомості як альтернатива банківському фінансуванню / О. С. Бадзим, А. Р. Древуш // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 3 (129) — С. 258—266.
4. *Prostobankir.com.ua.* // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.prostobankir.com.ua>

УДК 380.055

В. П. Гмиря,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи,
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ (м. Київ)

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ В АГРАРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Сільське господарство — одна з життєво важливих галузей суспільного виробництва, безпосередньо пов'язана із задоволенням першочергових матеріальних потреб людей. Сільськогосподарське виробництво має свої особливості, які полягають у тому, що в цій галузі економічний процес відтворення переплітається з природним процесом відтворення. У зв'язку з цим виробництво знаходиться у великій залежності від метеорологічних, ґрунтових та інших природних умов. У нашій країні сільське господарство ведеться в дуже складних і малосприйнятливих природно-кліматичних умовах. Величезні території України розташовані в зоні ризикованого землеробс-